

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Білоцерківського НАУ з прийому до
аспірантури та докторантури, професор

Олена ШУСТ

2024 року

**Програма додаткового вступного випробування до
аспірантури зі спеціальності 204 «Технологія виробництва
продукції тваринництва» за освітньо-науковою
програмою підготовки доктора філософії у
Білоцерківському національному аграрному університеті**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У концепцію додаткового вступного випробування для здобувачів, які вступають до Білоцерківського національного аграрного університету за освітньо-науковою програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», покладено систему компетенцій, що відповідають освітньо-кваліфікаційній характеристиці та блоки змістових модулів, що складають нормативну частину змісту освітньої програми підготовки фахівців.

Нормативною формою фахового вступного іспиту у Білоцерківському національному аграрному університеті є екзамен.

Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки є система компетенцій та відповідні блоки змістовних модулів, що складають нормативну частину змісту освітньої програми підготовки фахівців.

Технологія конструювання стандартизованих засобів об'єктивного контролю рівня професійної підготовки здобувачів третього освітнього рівня (тести, тестові завдання, ситуаційні завдання) базується на використанні технологій стандартизованого контролю.

Додаткове вступне випробування є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти підготовки Білоцерківського національного аграрного університету. Рівень фахової підготовки встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою завдань і складається з теоретичної частини.

Додаткове вступне випробування передбачає:

- вміння систематизувати теоретичні і практичні навички, отримані здобувачем вищої освіти за весь період навчання за спеціальністю 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»;

- вільно володіти методиками теоретичного дослідження при розв'язанні конкретних задач з різних предметів областей;

- вміння працювати на рівні сучасних інформаційних технологій;

- підготовленість здобувача вищої освіти для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свої знання перед екзаменаційною комісією;

- вміння аналізувати, досліджувати проблему (задачу) за допомогою нових методів, будувати математичну модель, синтезувати та узагальнювати накопичений в процесі аналізу матеріал, а також розробляти певні рекомендації.

Додаткове вступне випробування проводиться як комплексна перевірка знань та умінь з дисциплін професійного напрямку.

На підставі виконання додаткового вступного випробування комісія оцінює знання та вміння з дисциплін професійного напрямку і приймає рішення про прийом здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня для навчання за даною спеціальністю.

Мета програми – формування у майбутніх фахівців науково-професійних компетентностей, необхідних для самостійної наукової, науково-технічної,

науково-організаційної та науково-педагогічної діяльності, захисту кваліфікаційної наукової роботи, а також практичної діяльності у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

Зміст програми:

1. Основні напрями досліджень.
2. Питання до програми.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Критерії оцінювання якості знань осіб, що вступають до аспірантури за спеціальністю 204 «Технології виробництва та переробки продукції тваринництва» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

Перелік основних компонент, що входять до програми додаткового вступного випробування:

- 1) «Технологія виробництва продукції свинарства»;
- 2) «Технологія виробництва продукції птахівництва»;
- 3) «Технологія виробництва молока і яловичини»;
- 4) «Технологія виробництва продукції вівчарства та козівництва»;
- 5) «Технологія виробництва продукції бджільництва».

Блок «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА»

Метою вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції свинарства» є формування у здобувачів професійних знань щодо існуючих шляхів удосконалення технологічних процесів виробництва продукції свинарства, спрямованих на ресурсо- та енергозбереження, отримання високоякісних продуктів за підвищення рентабельності ведення галузі. Опанування цієї дисципліни дає майбутнім фахівцям можливість на основі проведення аналізу існуючих технологій у свинарстві визначити напрями удосконалення технологічних процесів виробництва продукції з метою їх оптимізації та мінімальних витрат ресурсів.

Перелік основних питань з дисципліни «Технологія виробництва продукції свинарства» для підготовки до здачі додаткового вступного випробування:

1. Біологічні особливості сучасних домашніх свиней.
2. Потенціал продуктивності свиней культурних порід.
3. Породи свиней універсального типу продуктивності.
4. Породи свиней м'ясного і беконного типів.
5. Утримання підсисних свиноматок.
6. Одно- і двофазне вирощування поросят.
7. Особливості вирощування ранньовідлучених поросят.
8. Одно-, дво- і трифазові системи утримання свиней.
9. М'ясна і беконна відгодівля.
10. Механізація і автоматизація технологічного процесу відгодівлі.

Список рекомендованої літератури

1. Дмитрук Б.П., Клименко Л.В. Виробничий цикл у галузі свинарства: національний та світовий досвід. Київ : ЗАТ «Нічлава», 2006. 200 с.
2. Дяченко Л.С., Сивик Т.Л., Титарьова О.М. Годівля свиней: навчальний посібник. Біла Церква, 2020. 53 с.
3. Засуха Ю.В., Нагаєвич В.М., Хоменко М.П. Технологія виробництва продукції свинарства: посібник. Вінниця : Нова книга, 2010. 333 с.
4. Породи свиней в Україні: навчальний посібник / Рибалко В.П. та ін. Харків : Еспада, 2001. 128 с.
5. Рекомендації з нормованої годівлі свиней / за ред. Є.В. Руденка, Г.О. Богданова, В.М. Кандиби. Київ : Аграрна наука, 2012. 112 с.
6. Ресурсозберігаючі технології виробництва свинини: теорія і практика: навчальний посібник / О.М. Царенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф. О.М. Царенка. Суми : «Університетська книга», 2015. 269 с.
7. Теоретичні та практичні аспекти інноваційних технологій у свинарстві: навчальний посібник / В.Ф. Фесенко та ін. Біла Церква, 2020. 142 с.
8. Технологія виробництва і переробки продукції свинарства: навчальний посібник / М. Повод та ін. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 360 с.
9. Технологія виробництва продукції свинарства : навчальний посібник / В.В. Шуплик та ін. Кам'янець-Подільський : Вид. ПП Зволейко Д.Г., 2016. 396 с.
10. Технологія виробництва продукції свинарства : підручник / В.І. Герасимов та ін. ; за ред. В.І. Герасимова. Харків : Еспада, 2010. 448 с.

Блок «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА»

Метою вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції птахівництва» є формування у здобувачів професійних знань щодо біологічних особливостей сільськогосподарської птиці (курей, індиків, гусей, качок, перепелів, страусів, цесарок, голубів); порід і кросів птиці різних видів, їх використання у сучасному промисловому птахівництві; особливостей організації та ведення племінної роботи в птахівництві; ембріонального розвитку та технології інкубації яєць с.-г. птиці; сучасних технологій виробництва і переробки яєць і м'яса птиці, а також побічної продукції птахівництва (організація виробничого процесу, вимоги до технологічних приміщень, основні параметри базових технологій, організація і контроль годівлі птиці, технологічний контроль виробництва продукції птахівництва; контроль якості продукції птахівництва); питань організації роботи сучасних промислових і фермерських птахівничих господарств.

Перелік основних питань з дисципліни «Технологія виробництва продукції птахівництва» для підготовки до здачі додаткового вступного випробування:

1. Біологічні та господарські ознаки сільськогосподарської птиці.

2. Показники за якими оцінюють яєчну продуктивність птиці.
3. Показниками за якими оцінюють м'ясну продуктивність птиці.
4. Типи племінних птахівничих господарств.
5. Типи сучасних інкубаторіїв.
6. Біологічний контроль в інкубації яєць.
7. Переваги та недоліки вирощування курчат-бройлерів у кліткових батареях.
8. Системи і способи утримання курей-несучок.
9. Основні цехи технологічного процесу виробництва яєць в господарствах з закінченим циклом виробництва.
10. Відмінності годівлі племінних курей від промислових.

Список рекомендованої літератури

1. Віннікова Л.Г., Поварова Н.М., Синиця О.В. Основи птахівництва та переробки птиці. Київ : Освіта України, 2020. 216 с.
2. Ефективна годівля сільськогосподарської птиці / Братішко Н.І. та ін. Київ : Аграрна наука, 2013. 210 с.
3. Каркач П.М., Машкін Ю.О. Інкубація яєць з основами ембріології сільськогосподарської птиці: навчальний посібник. Біла Церква, 2023. 207 с.
4. Каркач П.М., Машкін Ю.О., Фесенко В.Ф. Практичні аспекти біології сільськогосподарської птиці: навчальний посібник. Біла Церква, 2023. 170 с.
5. Породи та кроси сільськогосподарської птиці: навчальний посібник / В.І. Похил та ін. Дніпро, 2021. 254 с.
6. Птахівництво (терміни та визначення): навчально-методичний посібник / П.М. Каркач та ін. Біла Церква, 2015. 52 с.
7. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці / Бесулін В.І. та ін. Біла Церква, 2003. 448 с.
8. Ресурсозберігаючі технології вирощування, утримання та годівлі яєчних і м'ясо-яєчних курей: методичні рекомендації / В.О. Мельник та ін. Бірки, 2011. 168 с.
9. Технологія виробництва продукції птахівництва: підручник / Бородай В.П. та ін. Київ : Агроосвіта, 2013. 272 с.
10. Guide to good practices for the transport of poultry. 2017. 40 p. URL: <http://www.animaltransportguides.eu>.

Блок «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА І ЯЛОВИЧИНИ»

Метою вивчення дисципліни «Технологія виробництва молока і яловичини» є формування у здобувачів професійних знань щодо біологічних особливостей тварин; їх росту і розвитку; відтворення худоби; селекційної роботи з нею; освоєння технологій вирощування ремонтного молодняку, вирощування, оцінки та використання бугаїв, виробництва молока та яловичини як в умовах звичайного, так і спеціалізованого господарства з впровадженням енергозберігаючих технологій.

Перелік основних питань з дисципліни «Технологія виробництва молока і яловичини» для підготовки до здачі додаткового вступного випробування:

1. Основні вихідні критерії створення ферм нового покоління.
2. Об'ємно-планувальні і технологічні рішення молочних ферм з ресурсоощадними технологіями виробництва.
3. Основні породи корів, що використовуються в умовах ресурсоощадних технологій.
4. Системи утримання високопродуктивних стад в умовах ресурсоощадних технологій виробництва молока.
5. Визначення «однотипної» годівлі корів.
6. Фізіологія лактації.
7. Механізація доїння корів в умовах ресурсоощадної технології виробництва молока.
8. Характеристика роботизованих систем доїння.
9. Якість молока, отриманого в умовах інноваційних технологій виробництва.
10. Переробка відходів виробництва молочних ферм.

Список рекомендованої літератури

1. Виробництво молока (вітчизняний та світовий досвід ефективного ведення молочного скотарства): монографія / С.Ю. Рубан та ін. Харків : ФОРМ Бровін О.В., 2021. 367 с.
2. Зубець М.В., Токарев Н.Ф., Маленко О.М. Етологія молочної худоби. Харків, 2010. 263 с.
3. В.І. Костенко. Технологія виробництва молока і яловичини: практикум. Київ, 2023. 443 с.
4. Костенко В.І. Технологія виробництва молока і яловичини: підручник. Київ : Видавництво Ліра, 2018. 672 с.
5. Палій А.П. Інноваційні основи одержання високоякісного молока: монографія. Харків : Міськдрук, 2016. 270 с.
6. Палій Анд. П., Палій Анат. П., Науменко О.А. Інноваційні технології та технічні системи у молочному скотарстві. Харків : Міськдрук, 2015. 324 с.
7. Система технологій та машин для виробництва молока і яловичини / За ред. М.В. Присяжнюка, В.Ф. Петриченка. Київ : Аграрна наука. 2013. 336 с.
8. Технологія виробництва продукції тваринництва: підручник / О.Т. Бусенко та ін. Київ : Вища освіта, 2012. 495 с.
9. Угнівенко А.М., Колісник О.І., Кос Н.В. М'ясне скотарство: підручник. Київ, 2020. 536 с.
10. Peralta M. Modern Livestock Production. Callisto reference, 2022. 241 p.

Блок «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА ТА КОЗІВНИЦТВА»

Метою вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції

вівчарства та козівництва» є формування у здобувачів професійних знань щодо розведення, біотехнології відтворення овець і кіз, їх годівлі, утримання та технологій виробництва, первинної та поглибленої переробки продукції вівчарства та козівництва: вовни (пуху), ягнятини, баранини, молока, смушків, овчин і шкірсировини, в умовах господарств різних форм власності та підпорядкування.

Перелік основних питань з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства та козівництва» для підготовки до здачі додаткового вступного випробування:

1. Біологічні особливості овець.
2. Стриження овець.
3. Технологія доїння овець.
4. Смушкова продуктивність овець.
5. Утримання овець у літній і зимній період.
6. Технологія доїння кіз.
7. Системи утримання кіз.
8. Годівля кіз.
9. Біологічні особливості кіз.
10. Особливості козячого молока і його лікувальні властивості.

Список рекомендованої літератури

1. Бургу Ю.Г. Товарознавча характеристика продукції вівчарства: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2012. 202 с.
2. Вівчарство України: монографія. Київ : Аграрна наука, 2014. 614 с.
3. Горбатенко І.Ю., Гиль М.І. Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин. Херсон, 2006. 213 с.
4. Давиденко В.М. Козівництво. Миколаїв : МДАУ, 2009. 42 с.
5. Дубін А.М., Коваль А.І., Савчук О.В. Технологія виробництва продукції козівництва. Луганськ : Еталон-2, 2007. 203 с.
6. Козівництво в Україні: практичний посібник / Н.М. Зажарська та ін. Київ : РІА «Марко Пак», 2021. 228 с.
7. Сухарльов В.О., Дерев'яно О.П. Практикум з виробництва і технології виробництва вовни і баранини: навчальний посібник. Харків : Еспада, 2003. – 144 с.
8. Туринський В.М., Антонік І.І., Бондаренко Г.П., Похил В.І. М'ясо-молочне вівчарство: підручник. Київ : Грамота, 2010. 440 с.
9. Утримування кіз та овець / уклад. О.Ф. Зіпер. Донецьк : Сталкер, 2001. 45 с.
10. Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: навчальне видання. Київ : Вища освіта, 2005. 343 с.

Блок «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА»
Метою вивчення дисципліни «Технологія виробництва продукції

бджільництва» є формування у здобувачів професійних знань щодо бджолоїної сім'ї, як цілісної біологічної одиниці; організації науково-обґрунтованої системи виробництва продукції бджільництва; прогресивних способів пасічникування; технологій переробки продукції бджільництва у відповідності до діючих стандартів.

Перелік основних питань з дисципліни «Технологія виробництва продукції бджільництва» для підготовки до здачі додаткового вступного випробування:

1. Значення, стан та перспективи розвитку бджільництва в Україні.
2. Основні способи збільшення сімей на пасіці.
3. Основні породи бджіл та їх характеристика.
4. Запилення бджолами сільськогосподарських культур.
5. Технологія виробництва меду на промислових пасіках.
6. Технологія виробництва воску на промислових пасіках.
7. Технологія виробництва перги на промислових пасіках.
8. Технологія виробництва квіткового пилку на промислових пасіках.
9. Технологія виробництва маточного молочка на промислових пасіках.
10. Основи науково-виробничого управління, організація та економіка бджільництва.

Список рекомендованої літератури

1. Броварський В.Д., Багрій І.Г. Розведення та утримання бджіл. Київ : Урожай, 1995. 220 с. Мегедь В.Г., Поліщук В.П. Бджільництво. Київ : Вища школа, 1987. 339 с.
2. Мирось В.В. Ковтун С.Б. Практикум з бджільництва. Харків, 2014. 192 с.
3. Поліщук В.П. Бджільництво. Київ : Вища школа, 2001. 287 с.
4. Поліщук В.П. Бджільництво. Львів : Редакція журналу «Український пасічник», 2001. 292 с.
5. Поліщук В.П., Гайдар В.А. Пасіка. Київ, 2008. 268 с.
6. Приймак Г.М. Бджільництво: запитання та відповіді. Київ: УААН, 2003. 600 с.
7. Приймак Г.М. Організація пасіки. Київ : УАЕ УААН, 2000. 459 с.
8. Приймак Г.М. Пасіка у присадибному господарстві. Київ : Урожай, 1993. 168 с.

Критерії оцінювання якості знань осіб, що вступають до аспірантури за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Підсумкові оцінки			Критерії оцінювання знань
A	Відмінно	90–100	Вступник до аспірантури виявив особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати всебічні та глибокі знання з навчального матеріалу дисципліни та систематизувати їх, передбачених програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	Дуже добре	82–89	Вступник до аспірантури виявив знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їхнє значення для подальшої професійної діяльності; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	Добре	75–81	Вступник до аспірантури вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок і може виправляти їх; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі навчання та добирати аргументи для підтвердження думок.
D	Задовільно	60-74	Вступник до аспірантури не повною мірою вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; виявив задовільні знання навчального матеріалу дисципліни, виконуючи передбачені програмою завдання, проте допустив низку помилок, які не може виправити, без допомоги викладача; не повністю засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав не систематичний характер знань з дисципліни; недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
E	Незадовільно	0-59	Вступник до аспірантури демонструє поверхневі уміння або невміння узагальнювати та систематизувати інформацію; не робить самостійно висновки та не може обґрунтувати завдання, що свідчить про те, що він поверхнево володіє програмним матеріалом.

За результатами додаткового вступного випробування вступник отримує оцінку у форматі: *здав/не здав*.

Зразок екзаменаційного білета:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
09117, пл. Соборна 8/1, м. Біла Церква, Київська обл., Україна, тел./факс (04563) 5-12-88
e-mail: bnau-rectorat@btsau.edu.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор, професор

Олена ШУСТ

« ___ » _____ 2024 року

**Екзаменаційний білет № 1 для складання додаткового вступного
випробування зі спеціальності 204 «Технологія виробництва
продукції тваринництва»**

1. Основні породи корів, що використовуються в умовах ресурсощадних технологій.
2. Біологічний контроль в інкубації яєць.
3. Одно-, дво- і трифазові системи утримання свиней.

Гарант ОНП, професор

Олександр СОБОЛЄВ